

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Західнодонбаський інститут

МАУП

Кафедра економіки та менеджменту

«Затверджую»
Директор

Житник Н.В.
«30 червня 2022» р.

Схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарної підготовки та права

Протокол № 4 від 24.06.2022 р.

Завідувач кафедри Куцина Н.М.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура України

спеціальності: 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: Економіка
(шифр і назва освітньої програми)

Павлоград ЗІ МАУП 2022

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ННІ_Західнодонбаський інститут
Кафедра _соціально-гуманітарної підготовки та психології_

Назва дисципліни	<i>Історія та культура України</i>
Викладач (-і)	<i>Кушлакова Надія Миколаївна</i>
Портфоліо викладача (-ів)	http://zi-maup.edu.kit.dp.ua/kafedry_institutu/kafedra_sgfp/portfolio_viklada_chiv_kafedri/
Контактний тел.	<i>050-266-24-51</i>
E-mail:	<i>kushlakovan@gmail.com</i>
Консультації	<p>Згідно з графіком консультацій викладача кафедри вівторок і четвер, 14:00-15:00 год., ауд. 2.16.</p> <p>Консультації в день проведення лекцій/лабораторних занять (за попередньою домовленістю).</p> <p>Можливі он-лайн консультації через Skype, Viber. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.</p>

1. Коротка анотація до дисципліни.

Історія та культура України передбачає поглиблення та систематизацію історичних знань студентів, дає можливість зрозуміти зміст, характер і закономірності політичних, соціальних, економічних, соціокультурних і соціоментальних процесів на території України від найдавніших часів до сучасності. Історія та культура України вивчається у загальному контексті розвитку європейської цивілізації, формування європейської культурної традиції, поступового переходу до правової держави та демократичного суспільства. Цей курс спрямований допомогти здобувачам вищої освіти на основі історичних фактів сформуванню цілісного уявлення про історію українського народу та історію української культури. Це, у свою чергу, сприятиме формуванню у студентів патріотизму та активної громадянської позиції, вихованню поваги до прав і свобод людини, демократичних цінностей.

2. Мета та завдання дисципліни.

Мета дисципліни “Історія та культура України” – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Основні завдання курсу:

- визначити місце традицій минулих поколінь та інновації в сучасному суспільстві;
- обґрунтувати взаємозв'язок традиційної культури з сучасним науковим знанням;
- показати взаємодомовленість обсягу та якості наукових джерел і висновків в новій системі етнокультурних відносин та протиріччях сучасного світу;
- формування етнічної та національної свідомості;
- поглиблення природної зацікавленості молоді багатоміжними звичаями національно – історичною тематикою в умовах духовного відродження України..

3. Формат курсу. очний (offline), дистанційний (online).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності).

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері історії та культури України та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 3. Здатність працювати в команді. ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 7. Здатність до усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.

Прогнозовані результати вивчення навчального курсу:

- мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати в освітньому процесі;
- володіти різними видами аналізу художнього твору, визначити його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для світової та національної культури;
- здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури;
- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;
- робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української державності та культури від часу її виникнення і до початку XXI століття;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>«Історія та культура України»</i>		

Курс	1	1
Семестр	1	1
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	8
Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	64	112
Форма семестрового контролю	<i>іспит</i>	<i>іспит</i>

6. Статус дисципліни: *обов'язкова*

7. Пререквізити - для успішного вивчення дисципліни потрібно добре знати такі курси: *історія України, історія української та зарубіжної культури, історія релігії, філософія, соціологія, політологія.*

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання.

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Політика курсу - <https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/akademichna-dobrochesnist.html>.

Студент дотримується правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ»МАУП).

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

10. Схема курсу

Теми лекцій*

Змістовий модуль I

Тема 1. Витоки та розвиток українських традицій та звичаїв.

Тема 2. Феномен християнської традиції

Тема 3. Культура доби Київської Русі.

Тема 4. Освіта в період перебування українських земель у складі Речі Посполитої.

Тема 5. Українське козацтво в XVI – першій половині XVII століть

Тема 6. Українська національна революція середини ХУІІ ст.

Тема 7. Україна в добу «Руїни».

Змістовий модуль II

Тема 1. Українські землі наприкінці ХУІІ — ХУІІІ ст.

- Тема 2. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій в першій половині XIX ст.
- Тема 3. Україна в другій половині XIX — на початку XX ст.
- Тема 4. Українська національна революція 1917-1921 рр.
- Тема 5. Українські землі у міжвоєнний період (20-30-ті рр. XX ст.)
- Тема 6. Україна у роки Другої Світової війни (1939-1945).
- Тема 7. Україна у 1945-1964 рр. Україна у період «застою» (1964-1985)
- Тема 8. Україна у добу «перебудови» (1986-1991).
- Тема 9. Україна за доби незалежності

Теми семінарських занять**

Змістовий модуль I

- Тема 3. Культура доби Київської Русі.
- Тема 6. Українська національна революція середини ХУІІ ст.

Змістовий модуль II

- Тема 1. Українські землі наприкінці ХУІІ — ХУІІІ ст.
- Тема 2. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій в першій половині XIX ст.
- Тема 3. Україна в другій половині XIX — на початку XX ст.
- Тема 4. Українська національна революція 1917-1921 рр.
- Тема 6. Україна у роки Другої Світової війни (1939-1945).
- Тема 7. Україна у 1945-1964 рр. Україна у період «застою» (1964-1985)
- Тема 8. Україна у добу «перебудови» (1986-1991).
- Тема 9. Україна за доби незалежності

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Історія та культура України»

Разом: 120 год., з них 32 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 64 год., модульний контроль – 6 год.

Кількість балів за семестр	236 балів															
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II								
Назва модуля	Давня та середньовічна історія та культура України (22)							Нова та новітня історія та культури України (34)								
Лекції	1 (1 б)	2(1 б)	3(1 б)	4(1 б)	5(1 б)	6(1 б)	7(1 б)	1 (1 б)	2(1 б)	3(1 б)	4(1 б)	5(1 б)	6(1 б)	7(1 б)	8(1 б)	9(1 б)
Теми лекцій*	-							-								
Семінарські і практичні заняття	-	-	-	10 б.	-	10 б.	-	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.	-	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.
Теми семінарських занять**	-							-								
ІНДЗ (робочий зошит)	-							1 (30 балів)								
Самостійна робота	1 (5 балів) 2(5 балів)							1 (5 балів) 2(5 балів) 3 (5 балів) 4(5 балів)								
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)							модульна контрольна робота №2 (25 балів)								
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 2,36															

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	9	9
Відвідування семінарських занять	1	4	4	6	6
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	8	80
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	1	30
Разом		-	66	-	170
Максимальна кількість балів:					236
236:100=2,36. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:2,36 = загальна кількість балів.					-

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (презентаційні повідомлення на семінарські заняття).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7aw VKn1OdfG8 8Hg8D/view>).

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань (чи усної відповіді на теоретичні питання) є:

№ п\п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	15 балів
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: *Іспит*

Іспит проводиться у **тестовій формі (50 питань)** за відповідь на які максимально можливо отримати **50 балів**.

Тестування проводиться на платформі <https://naurok.com.ua/>, оцінювання здійснюється автоматично програмою за шкалою ECTS.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи для студентів денної та заочної форми навчання + результати іспиту у для студентів денної та заочної форми навчання.

15. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

	Назва теми	Кількість годин			
		Усього годин / кредитів	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.					
1.	Тема 1. Витоки та розвиток українських традицій та звичаїв.	6	2		4
2.	Тема 2. Феномен християнської традиції	6	2		4
3.	Тема 3. Культура доби Київської Русі.	6	2		4
4.	Тема 4. Освіта в період перебування українських земель у складі Речі Посполитої.	8	2	2	4
5.	Тема 5. Українське козацтво в XVI – першій половині XVII століть	6	2		4
6.	Тема 6. Українська національна революція середини XVIII ст.	8	2	2	4
7.	Тема 7. Україна в добу «Руїни».	6	2		4
Змістовий модуль 2.					

1.	Тема 1. Українські землі наприкінці ХУП — ХУІІІ ст.	8	2	2	4
2.	Тема 2. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій в першій половині ХІХ ст.	8	2	2	4
3.	Тема 3. Україна в другій половині ХІХ — на початку ХХ ст.	8	2	2	4
4.	Тема 4. Українська національна революція 1917-1921 рр.	8	2	2	4
5.	Тема 5. Українські землі у міжвоєнний період (20-30-ті рр. ХХ ст.)	6	2		4
6.	Тема 6. Україна у роки Другої Світової війни (1939-1945).	8	2	2	4
7.	Тема 7. Україна у 1945-1964 рр. Україна у період «застою» (1964-1985)	8	2	2	4
8.	Тема 8. Україна у добу «перебудови» (1986-1991).	8	2	2	4
9.	Тема 9. Україна за доби незалежності	8	2	2	4
Разом		120	36	20	64

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. До якого часу належать найдавніші пам'ятки мистецтва, знайдені на території України.
2. Яку назву має стиль, що був основою скіфського мистецтва
3. Які племена продовжили традиції скіфського мистецтва.
4. Людина і природа в язичницькому світогляді.
5. Чому міфологічні уявлення давніх слов'ян можна вважати передісторією філософії.
6. Запровадження християнства на Русі та його вплив на розвиток просвітництва.
7. Трипільці.
8. Античні міста-держави Причорномор'я.
9. Слов'янські племена на теренах України.
10. Походження назв "Русь" і "Україна".
11. У чому, на вашу думку, полягає складність і суперечливість запровадження християнства на Русі.
12. Якою була політика князів Володимира Святославовича та Ярослава Мудрого стосовно розвитку освіти та просвітництва.
13. Коли був закладений Софіївський собор у Києві.
14. Іконописна майстерність доби Київської Русі
15. Як вплинуло Християнство на розвиток літератури у Київській Русі.
16. Правова культура Київської Русі.
17. Історичне значення Київської Русі.
18. Культурно - просвітницька діяльність Петра Могили.
19. Початки книгодрукування в Україні.
20. Як вплинуло прийняття Брестської унії на розвиток культури в Україні.
21. Острозька школи.
22. Яка книга стала первістком українського книгодрукування
23. Ренесансні ідеї в українській культурі ХVІ-ХVІІ століття.
24. Іконопис у контексті оновлення естетичної системи.
25. Полемічна література у контексті суспільно - культурного розвитку України.
26. Чим був позначений процес становлення української літературної мови.
27. Кирило-Мефодіївське товариство: програмні документи та діяльність.

28. Яку роль відіграла Києво - Могилянська академія у розвитку української науки в XVII-XVIII столітті.
29. Суспільно-політичний та національний рух на західноукраїнських землях. "Руська Трійця".
30. Національне відродження в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
31. У чому полягали особливості прояву бароко в українській художній культурі.
32. Що являв собою український вертеп.
33. Яких змін зазнають традиційні форми церковного живопису.
34. Ідеї відродження та реформації у розвитку української літератури.
35. Український епос XVII-XVIII століття.
36. Гуманістичний характер творчості Г.С. Сковороди.
37. М. Грушевський - політичний діяч і вчений.
38. Вертепна драма в українській культурі.
39. Народність і народні елементи в українській культурі XVIII ст.
40. В. Винниченко - видатний вчений і політичний діяч.
41. Назвіть передумови розгортання процесів національно - культурного Відродження в Україні.
42. Яку роль відіграли громади у суспільно - політичному, науковому і мистецькому житті України.
43. Яка роль належить Харкову на початковому етапі розгортання процесів Відродження.
44. Назвіть основні положення соціально - політичної концепції Кирило-Мефодіївського товариства щодо культурно - історичних процесів в Україні.
45. Згадайте діячів вітчизняної науки XIX століття.
46. Який літературний твір започаткував нову добу в історії українського письменства.
47. Хто вважається основоположником української класичної музики.
48. Возз'єднання західноукраїнських земель у складі єдиної етнічної держави.
49. Яким чином відобразився класицизм в українському мистецтві XIX століття.
50. Кобзарство - як соціально культурне явище.
51. Реалістичні традиції у творчості Т. Шевченка - художника.
52. Історичні особливості формування характерних рис українського митця XIX століття.
53. Жанрові особливості українського театру XIX століття.
54. Яку роль відіграли "Просвіти" у культурно - освітянському русі на сході й заході України.
55. Якими були особливості розвитку культури доби Центральної Ради та гетьманату.
56. Який вплив мала політика українізації на просвітницькі процеси в Україні.
57. У чому полягала сутність літературної дискусії 1925-1928 рр.
58. Спроби демократизації суспільного життя у другій половині 50-х - першій половині 60-х років, їх суперечливий характер.
59. У чому, на вашу думку, виявляються суперечності у розвитку культури 30-х років.
60. Якими були особливості розвитку української культури у роки Великої Вітчизняної війни.
61. Якими були успіхи і втрати в українській культурі 60-70-х років.
62. Суспільно - культурна діяльність Миколи Хвильового.
63. Національна політика в Україні у другій половині 60-80-х років.
64. Початок національного відродження України. Декларація про державний суверенітет.
65. Традиції і новаторство в українській культурі XX ст.
66. Стан і проблеми народного мистецтва на сучасному етапі.
67. Особливості культурного мистецтва відродження на сучасному етапі.
68. Внесок О. Довженка у розвиток української культури.

69. Міжнародна діяльність України на сучасному етапі.
70. Становлення українського кінематографу.
71. Українська діаспора.
72. Конституція України.
73. Що є альтернативою негативним проявом сучасної глобалізації сьогодення.
74. Назвіть дослідників традиції як національно культурних явищ у 90-х роках ХХ ст.
75. У сучасному суспільстві що є головними поширюваними традиціями.
76. Що визначає особливості культури кінця ХХ ст.
77. Яким чином здійснюються зв'язок сімейно-побутової сфери життєвої діяльності етнокультурних спільнот із неотрадиціоналізмом.
78. Кого ви знаєте із соціологів, що працювали над дослідженням походження традиції.
79. У чому полягає головна особливість традиції.
80. Назвіть автора праці, що розрізняє співвідношення традицій і новацій у культурі (постфігуративна, конфігуративна, префігуративна).
81. У чому полягає функціонування призначення будь-якої традиції.
82. Із чого складається історичне буття будь-якої традиційної культури.
83. У яких сферах позначена активна інновація людини у сучасному суспільстві.
84. Завдяки чому у сучасному суспільстві відбуваються злам попередньої системи
85. На що, на вашу думку, має бути спрямована нова соціально-економічна та політично-правова реальність сучасності.
86. Інноватика. У чому Ви бачите джерела інновації.
87. Які чинники позначилися на розвитку вітчизняної графіки.
88. Поясніть значення терміна "символ".
89. У яких формах розвивалось народне декоративне мистецтво України.
90. Що відображає народ у своїй художній творчості.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

ОСНОВНА

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. К. : Академвидав, 2010. 688с.
2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб.. К.: Кондор, 2008. 357с.
3. Антип Петро. Скульптор, малер, графік, - Донецьк, 2006 р.
4. Антонович Д. Триста років українського театру 1619-1919 Д. Антонович.- Л.: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2001 р.
5. Бамекирова О.М. "Берестечко" Ліни Костенко в аспектах метрики і фоніки / О.М.Мова і культура с.,2002.- Т.У,вип.5,ч.2: Мова і художня творчість.
6. Блюміна І. Він зберіг національні традиції своєї Батьківщини / І.Блюміна //(Вітчизна).-2004 р. -№ 11-12

7. Боримська Т. Самоцвіти українського танцю / Г. Боримська.- К.: Мистецтво, 1974 р.
Василенко В.О. Іноваційний менеджмент / В.О. Василенко, В.Г. Шматько.- К.:Либідь, 2004 р.
8. Заводовський А.А. Історія та культура України. Підручник для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець-Подільський: ФОП Коваль А.О., 2016. 380 с.
9. Заводовський А.А. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець- Подільський: ФОП Коваль А.О., 2015. 218 с.
10. Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. К.: Тов.»Вид-во «КЛЮ», 2015. 680 с.
11. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. К.: Абрис, 1991. 227с.

ДОДАТКОВА

12. Бонь О. І., Іванюк О. Л. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. К.: Вища шк., 2008. 463с.
13. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. 3-тє вид., допов. і переробл. К.: Вид. дім “Киево-Могилянська академія”, 2010. 595с.
14. Історія України: новітня доба: навч. посіб./[В.М.Литвин, В.Ф.Колесник, А.Г.Слюсаренко та ін.]; заред. В.М.Литвина. К.: Академвидав, 2012. 480 с.
15. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. К.: Наукова думка, 2013. 1056с.
16. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. К.: Наукова думка, 2001. 1135с.
17. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. К.: Наукова думка, 2003. 847 с.
18. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII – XVIII століть. К.: Наукова думка, 2001. 1246с.
19. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. К.: Наук. думка, 2008. 1007с.
20. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. К.: Наукова думка, 2005. 1296с.
21. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Ярися і проф. В. І. Мельника. Л.: Світ, 2005. 568с.
22. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. К.: Альтернативи, 2003. 864с.
23. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. К.: Альтернативи, 2005. 760с.
24. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. К.: Альтернативи, 2005. 832 с.; Кн.2. 640с.
25. Петровський В. В., Радченко Л.О., Семенченко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. [вид. 2-ге, випр. та доп.] Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. 608с.
26. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). К.: Інститут історії України НАН України, 2003. 340с.
27. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.). К.: Вид. дім “Киево-Могилянська академія”, 2009. 447с.
28. Уривалкін О. М. Довідник з історії України. К.: Дакор, КНТ, 2009. 1008с.
29. Шейко В. М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко. К.: Кондор, 2006. 264с.